

Obowiązki i odpowiedzialność wobec zwierząt - ofiar kolizji drogowych

ZACHODNIOPOMORSKI WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT
WETERYNARII W SZCZECINIE

dr n. wet. Maciej L. Prost

Gdy doszło do wypadku:

- * Ustawa o ochronie zwierząt:
- * Art. 25. Prowadzący pojazd mechaniczny, który potrącił zwierzę, obowiązany jest, w miarę możliwości, do zapewnienia mu stosownej pomocy lub zawiadomienia jednej ze służb, o których mowa w art. 33 ust. 3
- * (lekarz weterynarii, członek Polskiego Związku Łowieckiego, inspektor organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, funkcjonariusz Policji, straży ochrony kolei, straży gminnej, Straży Granicznej, pracownik Służby Leśnej lub Służby Parków Narodowych, strażnik Państwowej Straży Łowieckiej, strażnik łowiecki lub strażnik Państwowej Straży Rybackiej)
- * **Brak pomocy zagrożony karą grzywny lub aresztu**

Jeśli nie ma konieczności bezzwłocznego uśmiercenia:

Zwierzę dzikie z wypadku może trafić do:

- * Ośrodka rehabilitacyjnego

Lista ośrodków rehabilitacyjnych na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska:

- * <https://www.gdos.gov.pl/wykaz-osrodkow-rehabilitacji-zwierzat-w-polsce>
- * Ośrodki rehabilitacyjne mogą działać tylko po uzyskaniu zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

Kto organizuje transport:

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należą zadania w zakresie ochrony przyrody, można więc uznać, że do zadań gminy należy również udzielanie pomocy dzikim zwierzętom przebywającym na terenie gminy, w szczególności poprzez zorganizowanie akcji ratunkowych lub zapewnienie transportu zwierząt do ośrodków ich rehabilitacji.

Druga możliwość:

- * **Zgodnie z art. 9 Ustawy Prawo Łowieckie:**
- * Starosta może wyrazić zgodę, na okres do 6 miesięcy, na przetrzymywanie zwierzyny, osobie, która weszła w jej posiadanie w wyniku osierocenia, wypadku lub innego uszkodzenia ciała zwierzyny, mając na uwadze potrzebę podjęcia koniecznej opieki i leczenia. Zwierzyna ta powinna następnie być przekazana uprawnionym podmiotom w celu dalszej hodowli.

(odbywa się to na koszt osoby chętnej)

Jeśli zachodzi konieczność uśmiercenia

- * "konieczności bezzwłocznego uśmiercenia" - rozumie się przez to obiektywny stan rzeczy stwierdzony, w miarę możliwości, przez lekarza weterynarii, polegający na tym, że zwierzę może dalej żyć jedynie cierpiąc i znosząc ból, a moralnym obowiązkiem człowieka staje się skrócenie cierpień zwierzęcia;

Przykładowe wskazania do eutanazji:

- zwierzęta ze złamaną więcej niż jedną kończyną
 - otwarte rany klatki piersiowej i brzucha
 - urazy żuchwy, szczęki i głowy uniemożliwiające pobieranie pokarmu
 - osobniki pozostające powyżej godziny nieruchome po wypadku (złamanie kręgosłupa lub miednicy)
- młode zwierzęta mogą pozostawać w bezruchu-odruch obronny**

Regulacja prawna:

- * Takich przypadków nie reguluje ustawa „Prawo łowieckie” lecz ustawa o Ochronie Zwierząt

Art. 33 Ustawy o ochronie zwierząt

W przypadku konieczności bezzwłocznego uśmiercenia, w celu zakończenia cierpień zwierzęcia, potrzebę jego uśmiercenia stwierdza:

- lekarz weterynarii,
- członek Polskiego Związku Łowieckiego
- inspektor organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt,
- funkcjonariusz Policji, straży ochrony kolei, straży gminnej, Straży Granicznej, pracownik Służby Leśnej lub Służby Parków Narodowych, strażnik Państwowej Straży Łowieckiej, strażnik łowiecki lub strażnik Państwowej Straży Rybackiej.

Regulacja prawna cd.

- * Pomimo braku takiego zapisu w Ustawie potrzebę niezwłocznego uśmiercenia w miarę możliwości powinna stwierdzać osoba w ramach swoich „kompetencji”
- * Tzn. Funkcjonariusz Państwowej Straży Rybackiej raczej nie powinien stwierdzać konieczności uśmiercenia sarny (ale Ustawa tego nie zakazuje),
- ❖ Art. 11a ust.2 pkt. 8 Ustawy o ochronie zwierząt : Rada gminy zapewnia całodobową opiekę weterynaryjną w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt

Sposoby uśmiercenia zwierzęcia:

- * podanie środka usypiającego-lekarz weterynarii
- * zastrzelenie zwierzęcia wolno żyjącego (dzikiego) - przez osobę uprawnioną do użycia broni palnej
- * W art. 33 ust. 4 Ustawy o ochronie zwierząt nie jest zapisane że musi to być broń myśliwska-więc może tego dokonać np. Policjant z broni służbowej
- * Ze względów bezpieczeństwa w przypadku zamiaru użycia broni palnej bezwzględnie należy wezwać na miejsce Policję !!!

W przypadku gatunków chronionych:

Uśmiercenie zwierzęcia objętego ochroną gatunkową możliwe jest jedynie po uzyskaniu zezwolenia:

- * Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska – w przypadku zwierząt objętych **ochroną ścisłą**,
- * Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska – w przypadku zwierząt objętych **ochroną częściową**.

Ponadto zgodnie z art. 33 ust. 1b Ustawy o ochronie zwierząt

- * Jeżeli Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska lub Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska wydał zezwolenie na zabicie zwierząt objętych ochroną gatunkową, mogą one być uśmiercone przy użyciu broni myśliwskiej przez osoby uprawnione do posiadania tej broni.

Uśmiercenie zwierzęcia, które może dalej żyć jedynie cierpiąc i znosząc ból, jest **moralnym obowiązkiem człowieka**

Nie budzi zatem wątpliwości, że żadna z osób uprawnionych **nie powinna odmówić** uśmiercenia zwierzęcia, jeżeli spełnione zostaną powyższe przesłanki.

Prawo o ruchu drogowym

- * art. 45 ust. 1 pkt 6 na kierującym leży obowiązek usunięcia rannego (lub martwego zwierzęcia) z drogi, jeżeli jego pozostawienie na drodze mogłoby zagrozić bezpieczeństwu ruchu, lub obowiązek oznaczenia zwierzęcia w sposób widoczny w dzień i w nocy, jeżeli jego usunięcie z drogi nie jest możliwe.
- * art. 129 ust. 1 czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach należą do zadań Policji. Tak więc wskazane jest zawiadomienie Policji w przypadku takiego zdarzenia

Postępowanie ze zwłokami:

- * zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. zm.), utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy

- * Obowiązki gminy w zakresie utrzymania czystości i porządku nie dotyczą wszystkich nieruchomości położonych na jej obszarze. Art. 5 nakłada bowiem określone obowiązki na właścicieli innych niż gminne nieruchomości w zakresie utrzymania czystości i porządku.
- * Jednakże art. 5 w przypadku nieruchomości (np. domy, zakłady) przedstawia katalog zamknięty nie obejmujący zwłok dzikich zwierząt

Nieruchomości

Ustawa z 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu
oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

Właściciel, posiadacz lub zarządzający nieruchomością są obowiązani
utrzymywać ją w należyтым stanie higieniczno-sanitarnym w celu zapobiegania
zakażeniom i chorobom zakaźnym, w szczególności:

3) usuwać padłe zwierzęta z nieruchomości;

A ponadto:

Sąd Okręgowy w Opolu przyznał rację drogowcom, uznając, że
niezależnie od tego, czy zwierzę jest martwe czy żywe, należy ono
do Skarbu Państwa, i to leśnicy mają zbierać padłe zwierzęta z dróg

Ale:

- * Zgodnie z art. 5 ust. 4 o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach* obowiązki utrzymania czystości i porządku na drogach publicznych należą do zarządu drogi

Tak więc:

Obowiązek usunięcia i utylizacji zwłok zwierzyny ciąży co do zasady na gminie, za wyjątkiem obowiązku usunięcia i utylizacji zwłok zwierzyny padłej na drogach publicznych, który to ciąży na zarządcy drogi i w obrębie nieruchomości, gdzie taki obowiązek ciąży na właścicielu, posiadaczu lub zarządzającym

KONIEC

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ